

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 27.05. 2003 r.

36077

RPO-428945-I/03/HG

Pan
Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Otrzymałem list, którego autor zgłaszał zastrzeżenia do praktyki przyjętej w Sądzie Okręgowym w Warszawie w zakresie ustanawiania biegłych sądowych. Z listu wynikało, że Wiceprezes tego Sądu prezentuje pogląd, iż funkcję biegłego sądowego może pełnić wyłącznie osoba, która nie ukończyła 70 lat.

W związku z tym zwróciłem się do Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z prośbą o wskazanie podstawy prawnej powyższego wymogu. W nadesłanej odpowiedzi wskazano, że warunki jakie muszą spełniać osoby ubiegające się o ustanowienie biegłym sądowym zostały określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 18, poz. 112). W odpowiedzi zaznaczono, że rozporządzenie wprawdzie określa jedynie dolną granicę wieku dla biegłych - muszą mieć ukończone 25 lat życia - jednakże kierując się wolą ustawodawcy, który określił próg wiekowy dla osób świadczących pracę na rzecz wymiaru sprawiedliwości (sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 lat, a za zgodą Krajowej Rady Sądownictwa może zajmować stanowisko do ukończenia 70 lat, zaś ławnikiem może być wybrany ten, kto nie przekroczył 65 lat) uznano, że takie samo kryterium powinno dotyczyć też biegłych sądowych, z uwagi na to, że pełnią funkcję pomocniczą dla Sądu oraz organów prowadzących postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych.

Uważamy, że stanowiska tego nie można zaakceptować. Nie można bowiem żądać od osoby ubiegającej się o ustanowienie jej biegłym sądowym by nie przekroczyła 70 roku życia, skoro przepisy nie regulują tej kwestii. Przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.) nie określają dla osób ubiegających o pełnienie funkcji biegłego nie tylko granicy wieku, w odróżnieniu od ławników, dla których art. 158 ust. 1 pkt 5 ustala taką granicę na 65 lat,

przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych materii dotyczącej biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych w zasadzie wcale nie reguluje. Jedynym uregulowaniem, jakie w tym zakresie zawiera ustawa to art. 157 stanowiący, że biegłych sądowych oraz tłumaczy przysięgłych ustanawia prezes sądu okręgowego i on też prowadzi ich listy oraz, że tryb ustanawiania biegłych sądowych tłumaczy przysięgłych, pełnienia przez nich czynności, zwalniania ich z funkcji oraz zasady i wysokość wynagrodzeń tłumaczy określi w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości. Ustawa nie określa więc warunków, które powinien spełnić kandydat ubiegający się o ustanowienie go biegłym sądowym czy też tłumaczem przysięgłym. Warunki te zostały wskazane w stosownych przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 18, poz. 112), które w zasadzie w całości reguluje materię dotyczącą biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych. Powyższe rozporządzenie wydane zostało na podstawie art. 133 § 2 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 czerwca 1987 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, którego powtórzeniem jest art. 157 § 2 obecnie obowiązującej ustawy. Zgodnie z nim Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia określić miał jedynie tryb ustanawiania biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych, pełnienia przez nich czynności i zwalniania ich z funkcji oraz zasady i wysokość wynagrodzeń tłumaczy. A zatem Minister Sprawiedliwości przekroczył realizację upoważnienia ustawowego, bowiem zgodnie z nim kompetencje jego ograniczały się wyłącznie do uregulowania kwestii proceduralnych związanych z ustanawianiem biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych, natomiast do rozporządzenia wprowadzone zostały regulacje wkraczające w sferę prawa materialnego, określające wymogi, które muszą spełniać osoby ubiegające się o pełnieni funkcji biegłego sądowego, czy też tłumacza przysięgłego.

W tej też sytuacji działając na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie możliwości podjęcia w tej materii stosownych rozwiązań legislacyjnych oraz zmiany rozporządzenia w przedstawionym przeze mnie zakresie, a także działań, które doprowadzą do wyeliminowania niewłaściwej w tym zakresie praktyki Sądów.

Będę zobowiązany za powiadomienie mnie o zajętych w tej sprawie stanowisku.

Z wyrazami szacunku

/-/